

Het plaatsen van een grafsteen op het Bet Haim te Ouderkerk aan a/d Amstel

(L. Alvares Vega¹)

In het algemeen is de minhag om משנה te leren en תהלים te zeggen voordat wordt overgegaan tot de plechtigheid van het steenleggen. Indien omstandigheden daartoe aanleiding geven, wordt deze למוד achterwege gelaten.

Het leren heeft tot nu toe steeds plaats gehad in de zaal van de Kerkstaat 10 – de bewaarderwoning - tenzij bekend was, dat er meer dan een dertigtal personen aanwezig zouden zijn. In dit geval werd gebruik gemaakt van het מטטהר-huis².

Tegenwoordig is het gebruikelijk 3 משניות uit מסכת אבות voor te dragen, te vertalen en een korte verklaring te geven. (Vroeger werden ח"י פרקים gelezen uit זבחים en מנחות). In bepaalde gevallen kan een korte inleiding gegeven worden ter verduidelijking van hetgeen bij de plechtigheid wordt gezegd en gedaan. Vóór en na de משניות worden de gebruikelijke פסוקים gezegd. Na het leren volgt קדיש דרבנן, te zeggen door אבלים of andere personen door de familie daartoe aangewezen, of, indien dit niet wordt gedaan, door de הזן.

Tegenwoordig zegt men 3 תהלים (vroeger 18 תהלים) naar keuze – gewoonlijk uit de eerste achttien. Daarna volgt תמניא אפי (119 תהלה) van de naam van de overledene, waarvoor de steenlegging plaats vindt.

De תהלים worden wederom met de gebruikelijke פסוקים ervóór en erna gezegd. Indien de mogelijkheid er is kunnen de תהלים met aanwezigen vers om vers worden voorgedragen. Na de תהלים volgt gewoon Kadisj uit te spreken door hiervoor genoemde personen. Na de למוד wordt door de voorganger de aanwezigen medegedeeld dat nu wordt overgegaan tot de plaatsing c.q. onthulling van de grafsteen.

Z.O.Z.

¹ Ca 26.10.1983

² JS: *het Rodeamentos huis*

Bij het graf wordt door de voorganger eerst voorgedragen תפלה ביום הקמת מצבה (pag 63 van de kleine ספר היים לנפש) daarin wordt de voornaam genoemd van de overledene en de voornaam van zijn/haar moeder. Nadat deze תפלה is uitgesproken wordt de steen gelegd of onthuld. Het gebruik is de grafsteen inderdaad te doen plaatsen door nabestaanden en/of verdere familieleden en/of vrienden, afhankelijk van de situatie. Tussen de grafsteen en het graf is onderaan een zwart latje geplaatst. Vòòr het grafraam is een hevel aangebracht op een aantal blokjes hout De hevel moet een weinig naar beneden gedrukt worden zodat het latje onder de grafsteen vrij komt te liggen en weggenomen kan worden door een der voornoemde personen. Met de hevel kan de grafsteen dan zeer voorzichtig worden geplaatst. Ook de hevel kan men, met goede begeleiding, door een der voornoemde personen laten bedienen. Er zijn omstandigheden – b.v. een te zware grafsteen – granieten grafsteen – een door de steenhouwer gemaakte tombe – dat het steenleggen niet door middel van een hevel kan plaatsvinden. Er wordt dan van een zwarte doek gebruikt gemaakt, die eveneens door een of meer der hiervoor genoemde personen, weggenomen wordt. Na de plaatsing c.q. onthulling wordt door de voorlezer מ"ט תהלה voorgedragen. In het ספר היים direct volgend op de bovenvermelde תפלה. Indien gewenst kan een korte inhoud of betekenis van de psalm worden uiteengezet. Na de פסוק (ותשועת) volgt dan weer gewoon קדיש uit te spreken door nabestaanden, andere personen of de voorlezer. Tot slot wordt השכבה gezegd van de overledene waarvoor de steen is geplaatst en indien hij weduenaar of zij weduwe was, השכבה voor zijn overleden vrouw c.q. haar overleden man.

De plechtigheid is hiermede geëindigd.